

Rdeči vihar

Povest iz prve indijanske vojne za Ohio — Po starih virih pripoveduje Fric Steuben

»No, no, fantje, nikar tako divjel čujem, da se indijanski rod Seneka tudi giblje,« se je premišljeno oglasil nekdo pri vratih. Vsi so začeli vpiti nadenj:

»Lej ga, Jok, od kdaj pa tebi šklepečejo zobje?«

»Rod Seneka? Ah, ti nam ne storišjo nič hudega!«

»Kako tudi, daleč so od tod!«

»Germanski naseljenci so jim najbližji, tem pa ne bi škodoval njihov obisk.«

»Čisto tvojega mnenja sem, Džoni.«

Toda pravo besedo je spet povedal šele Lžim Koknej:

»Že dolgo bi rad spoznal rdeče vragove iz rodu Senekal« — je zakričal v splošni prepir.

Smehljaje se ga je sosed potrepiljal po ramenu: »Ti si fant od fare, Džim! Ti bi rajši pil indijansko kri, kakor tole slabo žganjico!«

Tedajci se je dvignil Gritjuz v vsej svoji debeli maščobni veličini. Treščil je s praznim kozarcem ob mizo in je hripavo rekel:

»Tako je, Džimil Naj le pridej! Enkrat smo že opravili z Irokezi.«

S temi besedami je mislil na pomor Loganovih svojcev. Grohot, vpitje, divji vzkriki so ga prekinjali, ko je nadaljeval: — »Tudi tokrat jim ne bomo prizanašali.« — Njegov glas je postajal še bolj hreščeč — ko je izgovoril:

»Vsak Indijanec je slab človek, samo mrtvi Indijanec je dober Indijanec.«

To je bila beseda, ki je bila takrat kakor pregovor razširjena med belimi graničarji, lovci in stezosledci.

Trenutek je vladala tišina. Zunaj pred oknom se je čul lahen šepet, kakor da bi kdo škripal z zobmi, ali kakor da bi zaječala struna na loku, ki jo napneš za odstrel. Toda nihče ni tega slišal, nihče ni pazil na to. Gritjuz so grmeče pritrdjevali.

Ta pregovor, najpodlejši, kar se jih je kdaj izgovarjalo na svetu, je takoj tu, ko je bil prvič izgovorjen, neverjetno učinkoval na strahotno duševno pokvarjenost razcapanih ljudi in je enako

Publika s rdečim nastavkom je trepetala na krvavečem vratu...

strahotno uplival pozneje povsod ob meji.

»To je bila beseda!«

»Povej še enkrat Jurij!«

»Preklemano, takšenle oštir pa zna povedati...«

»Izvrstno, Jurče, ti si povedal, kakor bi jaz zadel iz vse duše.«

»Smrt vsem Indijancem!«

Džim Koknej je skočil na mizo:

»Našemu oštirju Gritjuzu trikrat: živijo!«

In Džim Koknej je hotel ponoviti pregovor oštirja: »Vsak Indijanec je slab človek... ne, možje, ne znam ponoviti. Kako si že rekel, Jurij? Povej še enkrat... Vsak Indijanec...«

Tudi ostali so hoteli še enkrat čuti izrek... Oštir, težak, debel mož zariplega obraza, se je čutil počaščen in polaskan z učinkom svojih besed. Naslonil se je z obema rokama ob mizo in je rekel v tišino z debelim glasom, počasi in s povdarkom slehernega sloga:

»Vsak Indijanec je slab človek. Samo mrtvi Indijci — —«

Njegov glas je zamrl v grgranju, oštirjeve roke so šinile k vratu.

»Po... po... pomoči!«

Hropel je, kri mu je udarila iz vratu, oštir Gritjuz je omahnil nazaj na klop.

Prestrašeni so planili možje pokonci. Vsi, ki so sedeli naokrog, so videli puščico z rdečim nastavkom, ki je trepetala na krvavečem mesu vratu. Poleg oštirja Gritjuza se je s krikom zgrudil njegov sosed, takisto zadet s puščico.

Nepopisna zmeda je nastala. Prepadeni so prevračali mize, kozarce, čutare, kocke so zaropotale po tleh. Nekateri so skočili po orožje, grabili so po nožih in po tomahavkih. Džim Koknej je skočil kakor panter z mize nekam v teman kot. Tedaj je zadonel globok klic v beznico:

»Maščevanje za Logana!«

Takoj na ta krik sta v beznici zajejala še dva lovca. Dve pšici sta namreč bliskovito šinili skozi zadimljeni zrak. Eden izmed obeh zadetih se je prijel za srce in se je zgrudil. Drugega pa je rešila nenadna kretnja, da ni bil smrtno zadet, marveč samo ranjen v nadlehtje.

In takoj po teh dveh streljih je spet zadonel skozi okno v beznico globoki glas:

»Maščevanje za Logana!«

Tedaj pa je že tudi skočil neznan vi-

sok črnolasec pokonci in je z enim samim udarcem puškega kopita razbil svetilko. Tisti hip je zavladovala črna tema.

Ali zdaj je pred oknom zadonel indijanski glas, ki je izražal ogorčenje in obenem divje zmagoslavje.

»Udarimo na pse!« je zagrmel Džim Koknej. Ropot, kletve — in možje so dirjali skozi vrata na prosto.

Toda prvima dvema, ki sta se pojavila zunaj, sta dve bojni sekiri razbili glavo in sta se zgrudila kakor dve polni vreči. Strahotni irokeški bojni krik je zadonel belcem v ušesa... Zgroženi so se umaknili nazaj. Zadonel je strel in tedaj je kriknil nekdo: »Nazaj v hišo, zapahnite vrata!«

Tisti, ki je kriknil je bil Jok, katerega so nekaj prej zasmehovali zaradi njegove bojazni pred indijanskim plemenom Seneka. Zdaj so ga ubogali, zaloputnili so vrata, v trenutku je bil zapah potisnjen naprej, obe okni sta bili takisto takoj zaprti z oknicami.

Strahotna tišina.

Naenkrat se je zunaj pred vrati oglasil divji, jokajoč krik, smrtni krik nekoga:

»Pomagajte, pomagajte, za božjo voljo, pomagajte — —!«

Nenadno je glas utihnil. Spet je zavladovala smrtna tišina. Možje v beznici so komaj sopli.

Tedaj je izpregovoril Jok — in njegov glas ni mogel utajiti trepeta:

»Postavite se ob stene, fantje, in vsak naj pove svoje ime!«

Počasi so odgovarjali:

»Džoni Svamp! — Prvi,« je štel Jok.

»Tim Rolli! — Drugi.«

»Džim Koknej! — Tretji!«

»Dan Ridži! — Četrtili!«

»Tom Onej — lahko ranjen na roki! — Petli!«

Zdaj je nastopil premor.

»Dalje, fantje!« — je zamrmral Jok. Molk.

»Za božjo voljo, ali nikogar več ni tu?« — je plašno vprašal Jok.

In spet ni bilo odgovora. Po dolgem močnem molku je Jok momljal predset

»Manjka: Gritjuz, Hari Bovman, tvojega brata ni, Dan Ridži. Ti ležiš tu v kolibi. Trije. Dalje, manjka Džoni Tod, to bi bili štirje. Toda manjkata tudi še Bob Lajton, Bob Sandi. — Kdo je le bil, ki je prej zunaj zavpil na pomoč?«

(Dalje prihodnjia)

Matičkov žalosten konec

Spisal in risal Hotko D., uč. mešč. šole v Žužemberku

Pri prvem naselju je izstopil. Lepo ga sprejme ubogi, plahi Gedon, ki je nakladal na malega oslička borni pridelek, da ga ponese v mesto naprodaj. Ko je bil Gedon z delom gotov, ga pokliče: »No, Matiček, zdaj pa kreneva na pot. V dveh urah že prispeva v Kairo.«

V Kairu je Matiček kar ostrmel. Občudoval je pisane hiše, napolnole črnice, ki so nosile na glavah banane in druge sadeže. Čudil se je vozovom na dveh kolesih z volovsko vprego. Presečen je vzkliknil: »No, ta je pa lepa! Takšno mesto, pa še avtomobilov nima-jo in napolnagi so!«

Med potoma je pripovedoval, kako je zašel in kako ga je rešil neki človek. Zatopljen sta v pogovor in hitro mineva pot. Zdajci zaslišita silen trušč. Gedon zaustavi oslička, pred seboj zagledata četo kolonijalnih vojakov, ki hitijo na vežbe.

Gedon mu je razkazoval stavbe, pripovedoval običaje in njih slavno zgodovino. Nasproti jima prikoraka velik slon. Matiček se ni mogel načuditi, da velika žival tako krotko nosi svojega gospodarja. Končno sta prispela na trg ter se prisrčno poslovila. (Dalje.)

Griša Koritnik:

Sončni žarek

(Po ruski pravljici.)

V borni koči poleg velikega gozda sta nekoč živela stara zakonca. Redila sta enega konja in eno kravo in delala na polju od zore do mraka. Gozd v bližini pa je bil tako gosto zarastel in teman, da si nihče ni upal stopiti vanj, da bi si nasekal drv za kurjavo. Stara zakonca in njuni sosedje so se morali zadovoljiti s suhljadjo, ki so jo nabirali ob robu gozda.

»Tako ne sme dalje ostati,« je rekla njena mati, ki ni rada videla, da bi deklica roke križem držala. »Moja hčerka se mora privaditi, da bo znala sama delati, sicer se bo polenila in nič prida ne bo iz nje, ko doraste. «Vzemi tole, dete moje,« ji je neki dan rekla in ji dala poveseo lanu, ki je bilo malone večje od deklice same, »pojdi v svojo sobo in predi.«

Nepričakovano sta stara zakonca dobila novorojenčico. Dekletce je bilo že ob rojstvu nenavadno lepo, z leti pa se je razvilo v čudovito zalo deklico, kakršne svet še ni bil videl. Njen obraz je bil sam smeh in ljubkost, in kdorkoli jo je pogledal, se je na mah čutil vsega srečnega in prerojenega. Od blizu in daleč so prihajali ljudje in se čudili sladkim jamicam okoli njenih ust in gladkim drobnim prstkom na njenih rokah.

In imenovali so jo Sončni žarek.

Mati jo je naučila kuhati, peči, šivati in presti. Hotela je, da njena hčerka ne bi bila samo lepa, marveč tudi delavna. Znala je delati tudi na polju. In glejte čudo! Kateregakoli dela se je deklica lotila, že je bilo opravljeno ko da bi trenil. Pa ne samo to. Kdorkoli jo je videl pri delu, je nehote priskočil in ji pomagal, tako da ji prav za prav ni bilo treba nič delati.

In deklica se je veselo zasmejala, vzela predivo in se zaprla v svojo spbo.

»Dr-dr-dr« je zabrnol kolovrat in predivo se je jelo razmotavati kar samo po sebi in kmalu so ležali na tleh veliki gladki klobki lepo sukane preje.

Deklica pa še ni dobro končala svojega dela, kar jo predrami iz zamišljenosti tenak glasek: »Škrt, škrt, škrt.« Iz luknje v kotu, kjer je stala peč, je prilezla ljubka siva miška in skočila na preslico.

»Kaj bi pa rada?« jo vpraša Sončni žarek.

»Kaj dobrega za v usta,« ji odvrne miška.

»No, ne vem, ali imam kaj zate,« pravi v zadregi deklica. »Pač, nemara bi ti ugajalo tole.« S temi besedami je ponudila miški košček slaninice, s katero je mazala kolo pri kolovratu, da se je bolj gladko vrtilo.

Miška je hvaležno odskakljala.

Zdajci zasliši Sončni žarek težke udarce po vratih. In kaj mislite, kdo je prišel v sobo? Sam veliki kosmatinec, rjavi medved.

»Prišel sem, da se bova igrala slepe miši«, izpregovoril kožuhar.

Uboga predica! Tako zelo se je prestrašila, da od samega strahu ni mogla izpregovoriti. Zdaj pa ji je miška zasepetala na uho: »Nikar se ne boj, jaz ti bom pomagala.«

Nato je deklica prevezala medvedu oči s predpasnikom, da je ne bi videl, in začela šteti: »Ena, dve, tri.« Miška pa je pri tem upihnila luč, tako da je bilo v sobi popolnoma temno. Nato je odpravila deklico v najbolj oddaljen kot sobe,

Miška je naglo skočila nazaj v svojo luknjo, mlada predica pa je smeje se sedla nazaj h kolovratu. In medved je uprl pogled v njem sončni obraz, ki sta ga bila sam smeh in sladke jamice ob ustih, in izpregovoril:

»Ali bi me hotela potegniti iz kože, dobra deklica?«

»Oh, to mi pa gotovo ne bi bilo moč«, je odvrnila deklica.

»Poskusi, morda pa se ti posreči«, ji pravi medved in iztegne šapo proti nji.

In deklica je začela vleči in vleči in — glejte! medvedov kožuh se je jel pomikati za njo, dokler ni padel pred njo na tla. Tisti hip pa je stal pred Sončnim žarkom krasen mlad kraljevič in to smeje se ogovoril:

sebi pa je privezala okoli vratu vrstico z zvončki. Urno, kakor zna to samo miška, je poskočila in se zasukala po sobi, pri čemer so zvončki na njenem vratu cingljali, da je bilo veselo. Neumni medved pa za njo! Misli je seveda, da lovi Sončni žarek. Pa se je miška smukala, da je kosmatincu kar sapa zastajala. Zdaj je bila na stolu, zdaj na mizi, pa spet na tleh in na mah na preslici, da so od medvedovega skakanja kar okna zvenketala. Že se je bilo docela znočilo, a viharne igre še ni bilo konec.

»Ujel te bom, pa te bom,« je brundal rjavi kosmatinec, miška pa je samo še glasneje zacingljala in kakor blisk švignila po temni sobi. Nazadnje je medved od dolgega skakanja in obračanja postal že ves omotičen, in ko se je jelo svitati, si je potegnil predpasnik z oči in vzklíknil: »Dovolj, dovolj, mala; zdaj vidim, da si urneša od mene.«

»Zdaj pa moraš z menoj, Sončni žarek, in v moji palači boš ostala za vedno.«

In zala deklica se je poslovila od očeta in matere, ki jima je nato kraljevič daroval dvanajst voz žita in šest parov konj, da ne bi preveč žalovala za izgubljeno hčerko. Nato se je kraljevič s Sončnim žarkom odpravil proti temnemu gozdu. In glejte! Gozd se je na mah široma odprl in po široki gladki cesti sta srečna odrinila proti kraljevi palači. In prvi ukaz, ki ga je nato mladi kraljevič izdal, je bila odredba, da morajo poslej vse pegaste mačke v njegovi kraljevini nositi zvončke okoli vratu, kadar se bodo igrale z miškami slepe miši. Mlada kraljična pa se je vsako jutro odpeljala na izprehod v zlati kočiji, da so vsi njeni podaniki mogli gledati njen sončni obraz in so bili pri svojem delu veseli, kakor da bi se igrali elena mladi.

Slava Viteškemu kralju!

V soboto 9. oktobra bo obhajal ves jugoslovanski narod žalostno obletnico smrti našega nepozabnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Bol, ki smo jo občutili ob bridki izgubi pravičnega in modrega vladarja, se tekom teh treh let ni umirila. Šele zdaj se popolnoma zavedamo, kaj smo izgubili!

Spominu ljubljene vladarja se najlepše oddolžimo s tem, da se z vso ljubeznijo in vdanostjo oklenemo njegovega sina, mladega kralja Petra II.

Ob žalostni obletnici se vsi Jutrovčki v zvestobi spominijo svoje zaobljube:

„Čuvali bomo Jugoslavijo in zvesto bomo stali mlademu kralju Petru II. ob strani!“

Tri dolga leta...

Noč je padla temna na ravnino,
noč pošastna ino strašna.
Vsa lepota širom domovine
se strnila je v bolesi.

Tam, kjer srce lepe Šumadije
sniva v večni težki boli,
večje tuge na vsem svetu ni je,
kakor tam — ob krsti Tvoji.

Leta dolga — tri so že minila,
kar si v hladno zemljo legel,
kar je dušo žalost napolnila
ni naš srd se še polegel.

Eno misel — to Ti govorimo:
da v našem narodu si!
Eno željo — to Te zaprosimo:
da ostaneš z njim, kot bil si!

Dragica Prah, dijakinja, Ljubljana, Vegova ul. 2/II.

Rojstni dan kralja Petra II.

Veselila sem se zelo na rojstni dan kralja Petra II. V nedeljo zvečer 5. septembra ob 8. uri zvečer so goreli kresi. Se mi v Braslovčah smo imeli kres. Ponedeljek zjutraj ob pol na 8. smo se zbrali v šoli, potem smo imeli skupno sv. mašo. Ta sv. maša je bila za našega kralja Petra II. Na koncu sv. maše smo še zapeli narodno himno. Šli smo v šolo nazaj. Imeli smo proslavo. Sokoli so pa imeli tudi proslavo.

Tako smo praznovali rojstni dan našega ljubega kralja Petra II.

Skoberne Helena, učenka IV. r. o. š. Braslovče.

Kako smo praznovali rojstni dan našega kralja

Letošnji rojstni dan kralja Petra smo praznovali v Sevnici posebno slovesno. Napovedana je bila bakljada, ki sem se je kot naraščajnica udeležila.

Za sedmo uro zvečer je bil najavljen pred sokolskim domom zbor. Točno ob pol 8. je bila povorka urejena in sprevod je krenil najprej proti Šmarju; v sledečem redu: Na čelu sprevoda praporščak z dvema članoma, potem kole-sarji. Za njimi gasilska godba, nato naraščajnice, članice v meščanski obleki z znakom, moški naraščaj, tovarniška godba, moška deca, ženska deca in člani. Deca je nosila lampijončke, imeli smo tudi nešteto bakelj. Sprevod se je vil kot ognjena kača po cesti.

Za sokolsko povorko so marširali »slovenski fantje« in »dekleta« z g. katehetom na čelu. Zelo lepo se mi je zdelo, da je bila na čelu sprevoda državna trobojka.

Med viharimi vzkliki našemu sokolskemu kralju in prvemu sokolskemu bratu, smo se vrnili v trg, kjer je imel g. podžupan pred občino govor, nakar smo se Sokoli vrnili pred sokolski dom, »slovenski fantje« pa so nam držali špalir. Pred sokolskim domom je bila povorka s trikratnim »Zdravol« zaključena.

Ko sem se s starši vračala domov, je na Zajčji gori še vedno gorel kres, s Hriba pa so se utrínjale rakete.

Draga Lindiž, Sevnica, t. š. v Ljubljani, dij. žen. drž. real. gimn., Ljubljanska ulica 17 a.

Dragi stric Matič! Tudi jaz vam pišem par vrstic! Tudi v Kranju smo praznovali rojstni dan kralja Petra II. Kar tri dni zelo slovesno. Bilo je vse razsvetljeno in plapolale so zastave. Na kraljev rojstni dan smo dobili sokolska deca nov prapor. Nj. Vel. kraljica Marija mu je kumovala. Bilo je lepo, da malokdaj tako. Saj srce moje, tako je čutilo, in malo se žalostilo. Zakaj kralja ni med nami. Ko ga imamo tako radi. Da videl bi nas sogle svoje. Kako smo prepevali. Le naprej brez miru. Zdravo, naš ljubi kralj. Dobri Bog naj ga čuval!

Jožef Varl, uč. II. razr. osn. šole v Kranju.

Dragi striček! Ne moreš si misliti, s kakim prisrčnim veseljem sem pričakovala rojstni dan našega mladega vladarja. Prva je ta slavnostni dan v vsej krasoti pozdravila jutranja zarja. Raz vseh hiš so visele državne trobojnice in v lahnem vetriču plapolale mlademu kralju v pozdrav. Z vsemi mogočimi slavnostmi so proslavile ta dan zveste sokolske čete. Teh slavnosti sem se udeležila tudi jaz v domači vasi. Ko pa je nebo zvečer zažarelo v tisoč luči, je zagorel veličasten kres na letnem telovadišču. Nešteti vzkliki kralju Petru II. so preplavili vas, dokler ni končno mogočno zaorila v noč pesem sokolskih legij: »Le naprej brez miru...«

Marica Čepeljnik, dijakinja trg. zav. Podgora 32, pošta Št. Vid n. Lj.

Kako sem praznoval rojstni dan mladega kralja.

Dne 6. tega meseca smo obhajali rojstni dan našega mladega kralja Petra II. Iz vsake hiše je visela državna zastava. V šoli nam je gospod učitelj pripovedoval o mladem kralju. Ko se je končala proslava smo šli v cerkev k sv. maši. Po končani sv. maši smo zapeli državno himno, in potem smo se razšli. Tudi v Narodnem domu sem skupno s Sokoli in Sokoli proslavil ta veliki praznik. Proslava je trajala do opoldne. Naš sokolski starosta nam je pravil o kralju Petru II. in nato smo zapeli nekaj pesmi. Z vzkliki »Živel kralj Peter II.« smo se razšli.

Lorger Bojan, IV. razr. Narodna šola Frana Erjavca na Vrtači, Igriška ul. 3/V.

Manica:**Za smeh**

I.

PRSTI NA ROKI

Palec je kazalcu rekel
da bo stekel
do sredinca.
In od tod
bo na pot
s prstancem šel
do mezinca.

II.

DNEVI V TEDNU

Ponedeljek torku pravi,
da po sredi četrtek
nas pozdravi.
In po petku čez soboto
cesta pelje
do nedelje.

III.

KAKO SMO STELI

Vija, vaja, eden dva
dva rogá
vol imá.
Zdaj se gremo »slepe miši«
kdorsikoli, v uh me pišil
Vija, vaja, kdor lovi,
naj zaveže si oči!
Naj se ahta, naj skrbi,
da se kam ne zaletil!
Peter, ti si slepa miš,
vija, vaja, ti loviš!

Risbe v številkah

Dragi stric Matic! Danes se prvič
oglašam in Te prosim, da objaviš mo-
jega mornarja, ki sem ga narisal iz sa-
mih števil. Drugič Ti pišem kaj več.
Lepo Te pozdravljam

Senica Branislav, uč. IV. razr.
v Mariboru

Zagonetni napis**Zlogovnica**

Sestavi iz naslednjih 8 zlogov:

al — i — lec — lo — pe — pre —
tos — ver 4 besede pomena: 1. vodna
cvetlica; 2. odpadel pri sekanju, tudi
miselni utrinsek; 3. metulj; 4. evropsko
gorstvo — da bodo dale začetne črke
od zgoraj navzdol drevo, katerega li-
sti po obliki spominjajo na nekaj, kar
bodo dale končne črke od zgoraj na-
vzdol. To drevo je postalo simoblično
drevo Slovanstva. Zato naj vsak Slo-
van v tem, kar dajo končne črke od
od zgoraj navzdol, kakor list drevesa,
ki ga dajo začetne črke od zgoraj na-
vzdol, mogočno občuti skupnost in naj
z zavestjo zmage dela za dvig Slovan-
stva!

Rešitev treh ugank

I.

Mali, novec: Malinovec.

II.

Konja, orač in plug.

III.

Iz zemlje.